

Joachim Schnobel Johann Hatten von

Disputatio Inauguralis De Crimine Laesae Maiestatis

Rostochii: Kilius, 1645

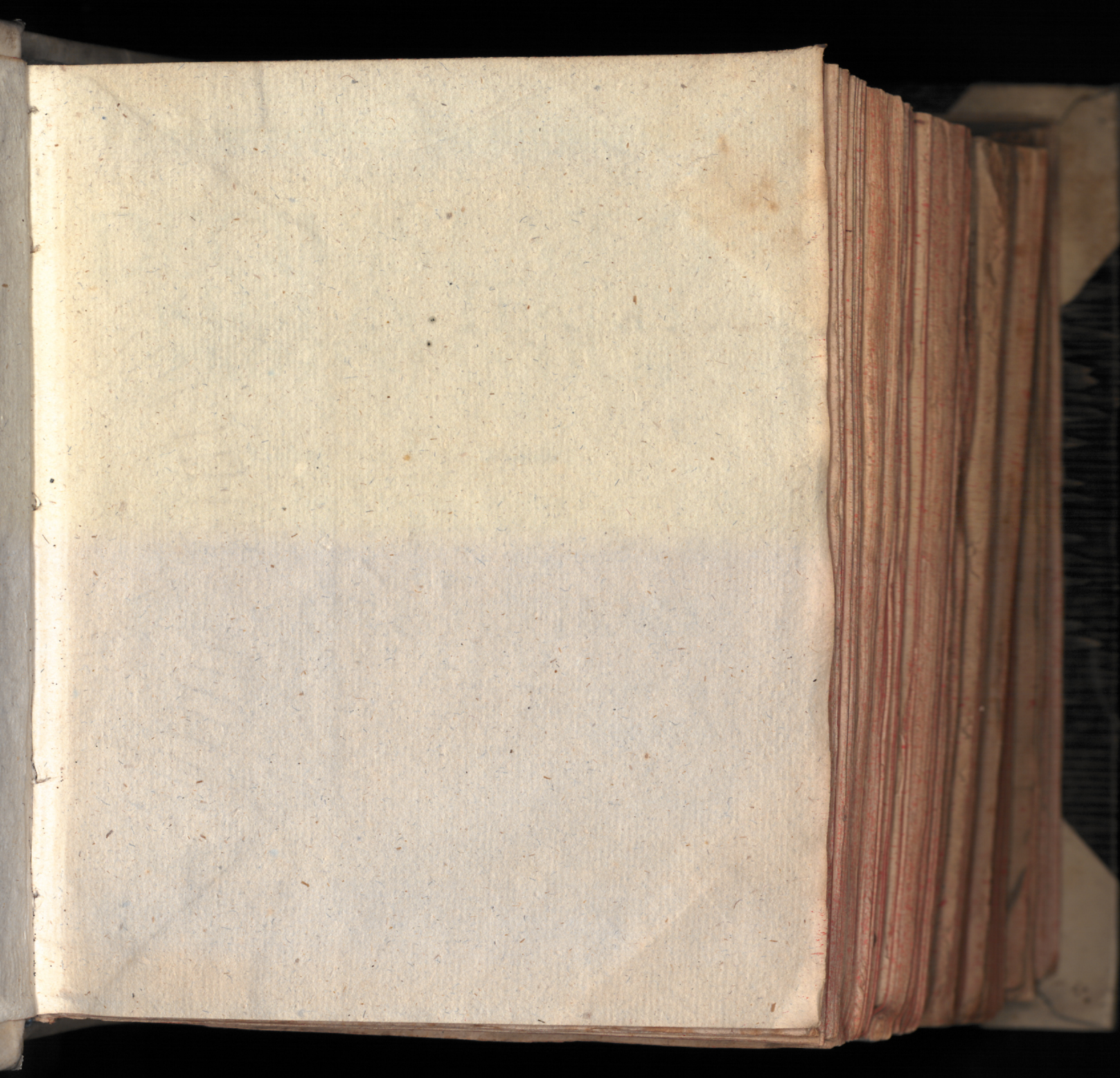
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn747410763>

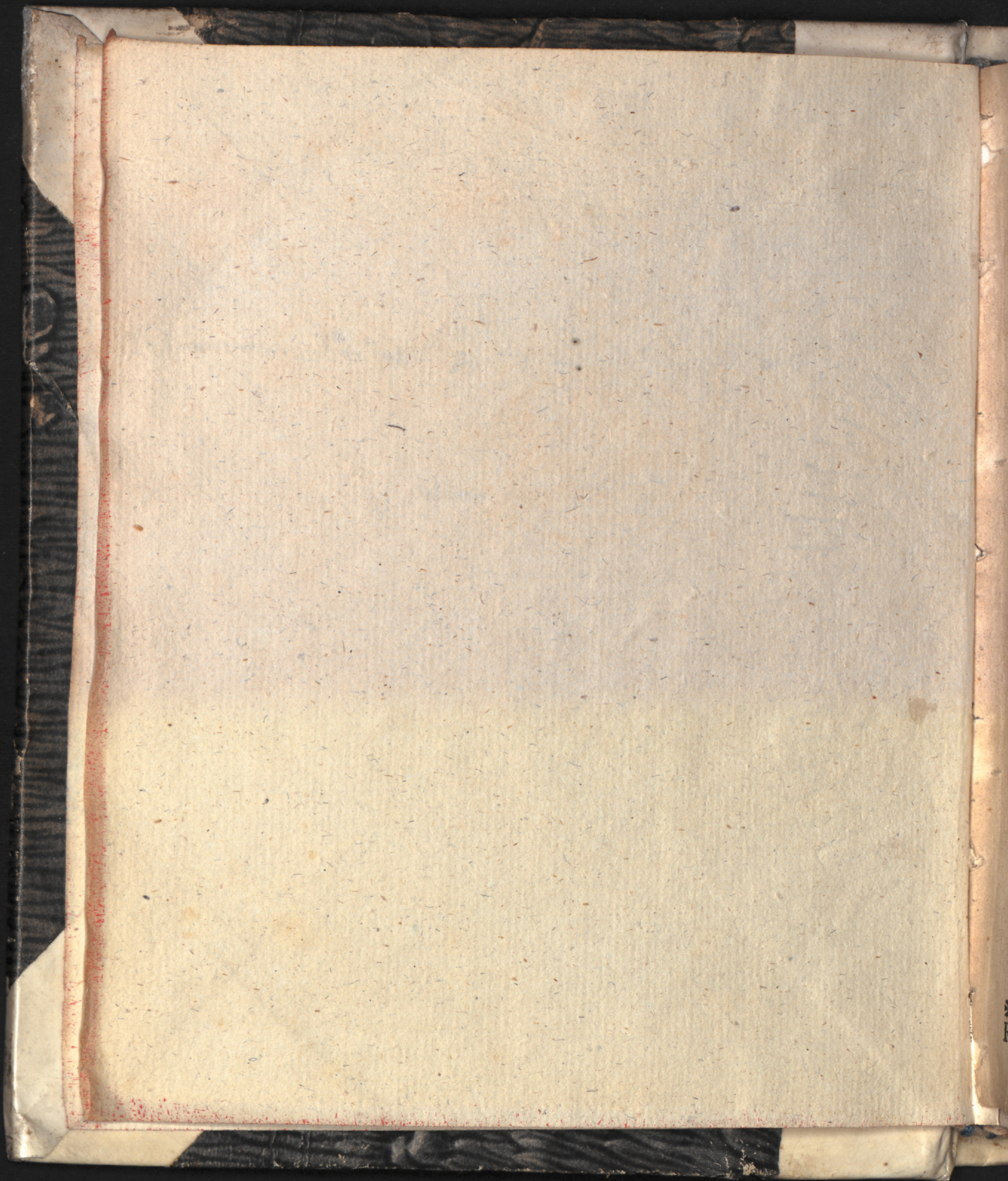
Druck Freier Zugang

N. K. - 2 (46.)

DISPUTATIO INAUGURALIS
DE
CRIMINE
LÆSÆ MAJE-
STATIS,

Quam

DEO Trinuno fortunante

Ex Autoritate & Decreto Nobilissima ac Amplis-
sima Facultatis Juridicae, in inchoa Rostochiensis
Academiae,

SUB PRÆSIDIO

Viri Amplissimi Clarissimi ac Consultissimi

DN. JOACHIMI SCHNOBELII,

J.U.D. Professoris, & Juridicæ Facultatis p. r.

Decani spectabilis, Fautoris ac Promotoris

sui nunquam non honorandi,

Pro summis in utroq; jure privilegijs &

Honoribus consequendis

Publico examini subicit

JOHANNES von HÄTZEN

Rensburgensis Hofratus,

Ad diem 19. Junij in Auditorio Majori,

horis matutinis & pomeridianis.

ROSTOCHII,

Literis NICOLAI KILLII, Acad. Typogr. Anno 1645.

26

*Magnifico, Nobili, Amplissimo
& Consultissimo*

VIRO

**DN. JOHANNI ADOLPHO
KIELEMAN, J. U. D.** Illustrissimi ac
Celsissimi Principis ac Domini DN. FRIDERICI
Hæredis Norvegiæ, Ducis Slesvigæ, Holfatiæ, Storma-
riæ ac Ditmarsicæ, Comitis Oldenburgensis &
Delmenhorstani &c. Cancellario di-
gnissimo, Affini promotori & Patro-
no meo magno omniq; ho-
noris cultu demerendæ

Hanc inauguralem disputationem officiosè
inscribo, dedico & offero

JOHANNES von Satten,

Cum DEO.

THESES 1.

Majestas, de cujus læsione & crimine cum Deo acturi sumus, vel à magnitudine, *authore Feste*, vel à majori, ut putat *Macrobi. l. saturn. 12. sic dicta*, jus summæ potestatis propriè & pro nostro instituto significat.

2. Estq; duplex, Divina quæ Domino Dominanuum, & Humana, quæ summo in terris Principi competit. *l. 1. C. de summa Triv. l. 32. §. 4 ff. de receptis qui arbitrium Cro. l. 1. pr. C. de feriis.* Hinc & crimen hoc duplex, alterum quo Divina, alterum quo Humana Majestas violatur. Et cum illud, quod in Deum committitur, omnium criminum sit maximum, tantòq; majus, quanto Deus ipse omni terrena majestate major, longèq; gravius sit æternam quàm temporalem offendere majestatem, *Auibent. Gazaros C. de Heret. & Manich. merito & primo loco de hac quadam, sed strictim saltem, erunt tangenda.*

3. Inter modos autem, quibus læditur Divina Majestas, omnium calculo primum locum obinet Blasphemia, quod crimen omnibus alijs delictis & facinoribus detestabilius *Reinling lib. 3. clau. 1. c. 1. n. 34.* estq; contumeliosa de Deo locutio, quæ committitur, cum Deo aliquid tribuitur, quod in ipsum cadere non potest, dicendo eum esse injustum, impotentem; vel æternæ ejus essentia ac potentia aliquid derogari, velut, eum non esse omniscium, omni potentem; vel immediate convictum in ipsum effunditur, quo sacro Sanctum ejus nomen dehonestatur. *vid. Menoch. de A. 1. q. cas. 375. Policiy Ordnung de anno 1577. tit. 19 §. Nemblich so jemand.*

4. In hocce blasphemus pena gravissima est constituta Jus Divinum mortem illis imponit *Levit. 24. v. 14.* Nec minor de jure civili poena in eos statuta, quippe *Novel. 77 c. 1. §. precipimus* dicit eos ultimo subdendos esse supplicio, per quod non mortem civilem, sed naturalem intelligimus, juxta *l. 21. §. 22. ff. de penâ: confirmata etiam hæc poena per ordinat. politic. imp. de anno 1548. tit. Von Gottes lästerern §. Nemblich so jemand/ item de anno 1577. dic. tit. & §. ibi: der sol am leben/*

oder benehmung eſtlicher Bilder peinlich geſtrafft werden. Jus Canoni-
cum blaſphemos capitali poena non afficit, ſed alio modo coërcet, quem
vide c. 2. extra de maledict. Hodie pro ratione blaſphemix & circum-
ſtantiarum, modo poena gladij ordinaria, modo abſceſſio membri, mo-
do ſuſtigatio cum relegatione, vel ſola relegatio blaſphemis dicitur,
Carpzov. pract. crimin. p. 1. q. 45. n. 23. quæ ſententia congruit textibus
ordinat. polit. imperij modo allegatâ & conſtitutioni Crim. Car. 5. art. 106.
ibi, nach Gelegenheit der perſon vnd Leſerung. Ratio etiam, quod non
ſemper capitaliter in blaſphemos anima advertatur, ea eſſe poteſt, quam
reddidit clariffimus D. Toleman in diſcurſu de hoc majestatis crimine, ſc.
paucos ſuperfuturos, ſi omnes eſſent decapitandi, qui noc ſe maculaſſent
crimine, præſertim hoc tempore, cum militum impietas totum terrarum
orbem ſuis blaſphemijs ac fulminationibus implevit. Sed de atrocitate
hujus criminis ut & poenis videri poteſt Clarus lib. 5. ſentent. §. blaſphe-
mia n. 2. Decian. tr. crim. lib. 6 c. 6. & Petrus Tholoſan. lib. 33. c. 10.

5. In beatam Virginem non committitur hoc crimen, quia ſo-
lus Deus adorandus & colendus Matth. 4. v. 10. quo collimat etiam
l. 1. C. de ſumma Trin. quod tamen hoc modo limitatum volumus, ni
iſta læſio ipſius Chriſti Salvatoris noſtri perſonam & ſacro ſancſtam ejus
incarnationem tangat, contra quam Judæi impura evomere ſolent ver-
ba, quibus Salvatoris læditur majestas, qui propterea quoq; licet aliàs in
republica Chriſtiana tolerentur, ad inſtar blaſphemorum ſunt coërcendi.

6. Hoc proximè ſuſcipit Crimen Hæreſeos, quod vocabulum
olim & bonam & malam in partem acceptū, prout illud ex quibusdam Ci-
ceronis locis probat Reinking lib. 3. clas. 1. c. 5. n. 1. & ſeqq. idem pro-
bat l. 6. §. 2. ff. de excuſat. ſed hodie nomen eſt odioſum ac inſame, quo
ſignificatur pernicioſus ac pertinax error contra fundamentum fidei
Chriſtiane, quem defendunt ij, qui Hæretici dicuntur ac pertinaciter in
eo perſeverant. Nomen quidem Chriſtianorum ſibi imponunt, à fide
tamen & communionem ſe ſepararunt Nov. 109. in ſin. pr. c. Hæreti-
cus eſt, 24. q. 3. Eſſe autem differentiam inter Hæreſin & Schiſma pro-
bat c. inter Hæreſin, 24. q. 3. Nec hoc tam grave crimen quam illud,
cum Schiſmatici non tam in fide ac principali quodam articulo, quam
circumſtantia aliqua, Hæretici verò in ipſo fidei fundamento errent;
& quod Schiſmatici tantum ſecedant, Hæretici verò non ſolum ſuum
dogma defendere ſed & propagare ſtudeant, Reinking lib. 3. clas. 1.
cap. 1. n. 9. & 16.

7. Poena

7. Poena Hæreseos pro temporum diversitate etiam varia fuit. Mosaica lex poenam capitis in desertores legis ac veri cultus statuit. *Deut. 13. v. 10.* Jus vero civile introduxit exilium *l. 2. infm. C. de sum. trin. l. 10 C. de Episc. aud.* quo adhuc rectius, quam igne, ferro, rota perti- naciores puniuntur. Aliud dicendū de Hæreticis aperte blasphemantibus & seditiosis, qui blasphemiam & seditionis poenam, & quidem ultimum supplicium nonnunquam merito luunt. Sic in Anabaptistas ultore ferro animadvertitur. R. Imp. de anno 1529. *S. Nachdem auch kurg- lich.*

8. Agendum jam porrò esset de modis aliis, quibus crimen læsæ Majestatis Divinæ committitur, puta de Sortilegio, Incantatione, Magia & illicitis Divinationibus, quas Mathematici profitentur, de quibus extat. *l. 15. § 13. de injur. c. illud quod. 26 q. 2. c. igitur genus 26. q. 3. l. 4. & seqq. de malef. & mathemat.* verum contractum paginarum spa- tium nos ad crimen læsæ Majestatis Humanæ vocat, quod potissimum persequi est animus.

9. Rectè Ulpianus *l. 1. ff. ad l. juliam Majestatis.* proximum sacrile- gio, inquit, crimen est, quod dicitur Majestatis. Majestas autem Huma- na nihil aliud est, quam absoluta, perpetua, legibusq; soluta potestas. Di- vidunt in Realem & Personalem, eamque divisionem pro principio poli- tico ab omnibus fere receptam politicis dicit *Additio n. Kummel part. 3. differt. 2. ad Aur. bull. 16. 13.* quæ & bene eruitur ex verbis omni- um Receptum vñser vñd des *H. Römischen Reichs Stadt & l. 1. §. 1. ad l. juliam. Majest. § 3. inf. de publ. jud.* De illâ dici potest, quod cum Republica succrescat cumq; eadem & intereat, & indigitatur *des Landes Majestät Rechts.* Personalis Majestas transfertur de unâ personâ ad ali- am & cum eâ simul moritur.

10. Lædere autem, sive imminuere majestatem, quod idem est, uti probat *l. 1. ex quibus causis major.* est de amplitudine aut potestate Populi v. g. Romani, aut ejus, cui populus Romanus potestatem dedit, quid piam detrudere, uti ex Cicerone *lib. 2. de invent. dicit Tib. Dec. 17. crim. lib. 7. c. 2. n. 6.* Est igitur Crimen læsæ Majestatis Humanæ, crimen pub- licum adversus statum securitatemve Reipublicæ aut Imperatoris Ro- mani à subdito præsertim commissum.

11. Species ejus duæ sunt: Perduellio, & Simplex læsæ majestatis crimen, quod nomen generis retinet *l. ult. h. t. l. 31. § ult. de donat.*

l. 76. §. ult. de legat. 2. §. 5. inst. de hered. qua ab intest. deser. licet non
rarò perduellionis crimen generis etiam nomine designetur, simplici-
terque majestatis crimen dicatur l. 3. §. 4. C. h. t. l. 10. §. 1. ff. de quest.
& reus perduellionis dicatur reus majestatis l. 6. C. h. t. l. 16. C. de quest.

12. Perduellio (exinde quod olim hostis Perduellis l. quos nos
hostes 234. ff. de v. s. vocaretur appellata) est vel proprie sic dicta vel qua-
si perduellio. Crimen perduellionis proprie sic dictum est, cum quis ho-
stili animo adversus ipsum directò Imperatorem vel Populum aut
Rempublicam quid molitur l. ult. h. t. l. 5. C. cod. Quasi perduellionis
crimen est, quod non ita immediatè & directò contra ipsum Impera-
torem aut Rempublicam; sed contra salutem vitamq; Consiliarium,
Senatorum, militum committitur d. l. 5. C. ad L. Jul. majest. Bocer. r.
de crim. majest. c. 2. n. 14.

13. Crimen læsæ Majestatis Simplex est, cum civium quis alio,
quàm perduellionis animo in Imperatorem aut Rempublicam Roma-
nam quid dolosè instigat ac machinatur arg. l. ult. h. t. uti, si quis ea sibi
sumat, quæ solius sunt Imperatoris, quo vel decus ac dignitas Principis
aut imperij imminuitur vel securitati utriusque derogatur. Exempla
ejus vid. l. 3. §. eadem lege l. 4. in fin. l. 5. §. fin. l. 6. 7. §. ult. h. t. l. 2. C.
de privat. carcer. l. 2. de fals. mon.

14. Committunt hoc crimen Subditi cujuscumq; sint ordinis
& conditionis; quia hi superioritatis & subjectionis ratione Principi fi-
dem, obsequium & reverentiam naturali ac Reipub. jure debent l. 2. de. J.
& jur. sive foeminae sint sive masculi l. 3. de bon. damnat. l. 5. C. h. t. junct.
l. 1. de v. s. Decian. lib. 7. c. 8. n. 16. sive mediatè sive immediatè imperio
subjecti. Omnes enim sunt subditi & cives imperij, qui in orbe Romano
degunt l. 17. ff. de statu hom. Exclusos igitur volumus eos qui alterius di-
visionis sunt nec imperio Romano subjecti, hi enim proprie crimen hoc
non committunt Clem. pastoralis §. denique, junct. §. rursus. de sentent. &
re judicat. Hinc & notandum dicit Gail. lib. 2. de p. p. c. 13. n. 19. quod
Vasallus offendendo Dominum crimen læsæ majestatis non committat,
modo non sit ratione originis vel domicilij subjectus d. Clem. pa-
storalis. §. deniq; & §. rursus de sentent. & re judic.

15. Quod assertum est de singulis subditis, idem etiam dicen-
dum est de illis collective sumptis, Civitate sc. Provincia ac Universitate, si
contra Imperatorem vel imperij Romani prosperitatem insurgant ac
aliquid

aliquid machinentur l. 1. §. r. ubi quove cætus conventusve fiat b. 1. 1. 1. C. cod. Const. Henrici VII. tit. 1. §. ad hoc si qua communitas. Gaill. de p. p. lib. 2. c. 9. Tum demum autem Civitatem hujus criminis ream fieri, ac in poenam l. Jul. incidere statuo, si convocato populo fortè, ut fieri solet per tubam, tympanum, vocem præconis aut campanam & deliberato consilio ad agendum quidpiam, quo Cæsarea majestas eiusq; & imperij securitas læditur, descendat; aliàs vero, etiamsi quid à majore civitatis parte committatur, poena L. Jul. totam afficiendam non esse cum Tib. Decian. statuo motus regula juris Canonici, quâ dicitur ab omnibus approbandum quod omnes tangit c. Venerabilem 24. x. de election & electi potest. 6. quod omnes de Reg. jur. in 6. Exercit. etiam hoc crimen committit quando pugnare & hostem vincere detrectat, cum posset, quod ab Appij Claudij. exercitu factum Livius & Florus recensent. Et hoc modo vel maxime Imperatoris ac imperij læditur authoritas ac salus.

16. Nec Clerici excluduntur, si dolose hostiliterq; contra Principem aut Rempubicam conspiraverint. Quamvis enim Jurisdictione secularium à Pontifice suo penitus sint exempti c. 2. ext. de foro comp. c. Ecclesia X de constit. 6. cum non ab homine 6. ext. de judic. tamen jus divinum, quod magis observandum, aliud dicitur, æquè sc. Clericum ac Laicum potestati seculari esse subiectum Rom. 13. & licet Clerici à jurisdictione seculari sint immunes, sunt tamen de districtu & provincia sui Principis c. ult. nec aliquis. ext. de off. & potest. delegat. Facit, quod Ecclesiastici enorme hujusmodi delictum patrones privilegium ordinis sui merito amittant gl. in c. perpendimus lit. d. de sentent. & excommuni.

17. Videamus porro Objectum, seu in quos hoc crimen committatur. Et ex Definitione liquet, committi illud in Imperatorem & Populum seu imperium Romanum. In Imperatorem dico, utpote qui sine omni controversia non Majestatem solùm, sed & excellentiam præfulgentem inter omnes Reges & principes orbis Christiani habet. Quod agnovisse dicitur Alphonsus Rex Arragoniæ, dum Fridericum III. Imperatorem singulari cultu & honore est prosecutus, & ad Aulicos officium Regis velut immodicum mirantes, dixit: Nos Reges omnes debemus reverentiam Imperatori tanquam summo Regi, ille est caput & Dux Regum Cothman in lib. 1. Cod. tit. 1. quast. 1. n. 7. Besold. de juria imp. Rom. q. 6. in fin. Ad do & in Populum Romanum l. 1. §. 1. b. t. §. 3. inst. de publ. judic. Quamvis enim omne imperium & potestatem L. Regià populus

his Principi & in eum contulerit. l. 1. pr ff de const. princ. §. 6. iuss. de
F. N. G. C. tamen Realem illam & imperio coævam Majestatem re-
tinuit, eaq; se nunquam abdicavit, quod velin translatione imperij ut
personam Caroli M. est a pertissimum. Quod tanto magis hodie est di-
pendendum, ubi Majestas ratione effectuum non plenarie & per omnia resi-
det in Imperatore, sed cum Statibus universis Imperij est communica-
ta. Hinc ita loqui solent Imperatores de criminis laesa Majestatis reis,
die wieder uns vnd das Heilige Römisch. Reich gehandelt. Besold. dis-
sert. de Majest. in genere c. 1. n. 4.

18. De Rege Romanorum, qui extra ordinem, exigente sc. ne-
cessitate Imperij, vivo adhuc imperatore eligitur, ut perpetuus imperij
sit vicarius, & absente vel Impedito Imperatore, omnia jura imperato-
ria exerceat, uti & de Vicarijs ceteris, qui mortuo Imperatore, tempore
interregni imperio praesent tit. s. A. B. licet majestatem, ut pote qua non
est temporalis sed perpetua, nec vicaria sed propria, non habeant,
vix tamen negari poterit, crimen Majestatis in illos quoq; committi,
hoc est tale, quod pro crimine Majestatis habeatur, & sic sit puniendum.
per omnia enim Vicarij representant Imperium & personam Imperato-
ris d. tit. s. A. B. ibi an Sede eines Römischen Königes. Addition. ad Re-
melin. in A. B. part. 1. diss. 4. th. 10. lit. e.

19. In quaestione etiam est, an & in Imperatricem committatur
hoc crimen? Et nonnulli, inter quos Hippol. de Marsil. consil. 1. n. 17.
& seq. affirmant, ducti hac ratione, quod factum Augustae sit factum ipsi-
us Imperatoris l. Bene à Zenone 2. vers. eodemq; modo C. de quadrienni
prescrip. & quod sint una anima unumq; corpus, illiq; omnia à Principe
concessa sint, quae ipse habet l. 31. ff de LL. Contrarium tamen pleriq; te-
ste Decian. l. 7 c. 5 statuunt Namq; illa privilegia, quae Imperatrici conce-
ssa, non gubernationem imperij & ipsam summam potestatem, sed tantum
bona ejus, ut inquit gloss. ad ante alleg. l. 31. ff de LL. concernunt, de
cetero est sub Domino marito ac Imperatore. Hinc nec legibus, ut Im-
perator, est soluta.

20. Electores quantam semper habuerint & adhuc habeant au-
thoritatem in imperio, nemo non scit, adeoq; non immerito Regibus
comparantur. Unde Beatus Lutherus, qui citatur à D. D. Reinking lib. 1.
clas. 4. c. 3 n. 6. Die Churfürsten schreiben den Königen ewre liebe
vnd nütliche Gnaden/ dann sie sind ihnengleich geachtet; quod tamen
hodiernis moribus aliter observatur: scribentes enim Regibus titulo
ewre

twet Königlische Würde utuntur, quo honoravit Regem gloriosissimum
Sveciæ Collegium Electorum in literis. Augusti Anno 1630. Ratisbo-
næ datis. Hi vero licet Majestatem non habeant, *Addition. Rumelin
part. 3. dissertat. 2. ad A. B. th. 9.* hoc tamen crimen in eos committi du-
bio caret, utpote cum in ipsa A. B. ita sit dispositum sit. *24. wer mit Für-
sten &c.* Siquidem pars corporis Imperatoris sunt, und ihre Hoheit
vnd Autoritet ist mit des Römischen Käysers Gewalt vnd Hoheit al-
so verbunden/ das eine ohne die andere nicht kan verschmelere werden.
Addition. ad Rumelin. in A. B. part. 3. dissertat. 2. th. 9. Nec in cæteros
Principes ac Status imperij suo modo hoc crimen committi, planè ne-
gari potest, licet sint, qui in totum dissentiant.

21. In genere verò hoc asserendum de omnibus, qui superio-
rem non recognoscunt, sive sint Reges, Duces, Principes, sive liberae
Civitates, Respublicæ & Populi, quod adversus ipsos æquè ac adversus
Imperatorem Romanum crimen hoc committatur. Eandem enim in su-
is regnis & ditionibus potestatem habent, quam in orbe Romano Impe-
rator, ideoq; & subditi eorum pari ratione iis obstringuntur, & in eos
delinqunt. Sed quid de Pontifice Romano sentiendum, num & ille
hoc in casu cæteris Principibus est comparandus? Ita quidem volunt
canones per *c. felicis, de pen. in 6. c. solita, extra de Major & obedient. &c.*
in tantum, ut etiam interpretes subditos imperij & principis cujusvis,
quinimò ipsum Imperatorem, si contra Papam quid molitur, hoc cri-
men incidere affirmant *Decian. lib. 7. c. 4. num. 4. & c. 8. num. 1. Clar. S.
lase majest. num. 41.* Nos tamen sacris literis rectius edocti, Canones
illos *ἀρχαίους; Luca 22. v. 25. 1. Petr. 2. 1. Tim. 2. 2.* & sententiam illam a-
dulatoriam & erroneam esse liquidò statuimus.

22. Denique crimen Majestatis committere quoq; cum, qui in
necem Consiliatorum Imperatoris aut Senatoris quidpiam molitur,
discretè traditur *l. 5. Cod. b. t.* De eo verò quæritur, utrum & ille, qui
bene in Principem, malè verò in Consiliarium affectus, huncq; ex pri-
vata inimicitia occidat, reus hujus criminis fiat? Negativa, quæ nec
adeò absurda videri posset, quamplurimos invenit defensores, adeò ut
eam etiam communem dicat *Tiber. Decian. lib. 7. c. 5. num. 4. eandemq;
teneat Treus Vol. 2. disput. 32. th. 1. lit. c. & ibi Bachov.* Nos tamen
Affirmativæ subscribimus, moti, quod *l. quicquid. Cod. b. t.* hoc in ca-
su non distinguat. Nec ad rem facit, quod Principem directò lædere

non voluit; quia nihilominus per indirectum, ut & tota Republica, cui
occisi consiliarij consilia maximo usui, turbulento praesertim tempore,
esse possent, laeditur. Nec opus fuisset *l. qui quis* promulgatione in
eo articulo, qui Consiliarios concernit, siquidem jam ante lex lata erat in
eum, qui ut Domino faceret injuriam, servo fecit *l. 1. §. 35. ff. de injur.*
§. 3. instit. eod.

23. Quod de Consiliariis dictum est, indistincte ad omnes per-
tinet, sive in aula Principis sint praesentes, ejusque lateri adhaereant, sive
in alio loco suarum rerum sedem habeant, ibique commorentur, idque
ideo, quia *l. qui quis §. C. b. 1.* id non discrete requirit, ut semper sint
praesentes, sed saltem hoc, ut Consistorio Principis consilij causa, re ita
exigente, vocati intersint: quod verò lex simpliciter non requirit in ali-
qua causa, id necessario desiderari dicendum non est *l. 1. pr. de probat.*
l. 19. vers. superstitibus quidem, ibi. eò quod nulla constitutio, C. de collat.
Huc accedit, quod Consiliarij conjungantur itidem Senatoribus, qui ta-
men consiliis publicis non in Oriente, ubi *d. l. qui quis* lata est, sed Romae
consiliis pro Republica vacabant *l. penult. C. ult. ff. de Senat.*

24. Ultimo loco quaeritur de Tyranno, an & adversus illum cri-
men hoc committatur? Quod negandum existimamus, sive exercitio &
titulo simul, sive titulo, aut exercitio solum talis sit: tot enim Tyranno-
rum species Politici statuunt. *Picarr. ad lib. 4. Polit. Arist. c. 10. Keintling.*
de regim. l. 1. c. 1. §. 3. Quoad illum tamen, qui exercitio talis est, distin-
guendum 1. inter Tyrannum obfirmata improbitatis, & nullo corri-
gibilem remedio, & inter illum, cui corrigendo remedia adhuc super-
sunt. 2. inter illum qui paulò asperius dominatur, & illum, qui omnia
pietatis, juris ac honestatis repagula nefarie perfringit. Contra poste-
riorem si qui conspirant & aliquid hostile machinantur, vel etiam per-
petrant, hujus criminis rei dici non possunt. Potestas etenim illius ta-
lis non est, cui subditi, qui Regibus in Domino parere jubentur, adstrin-
gantur, sed purum latrocinium; latronem autem cui vis impunè occi-
dere licet *l. 3. ff. de just. & jur. l. 1. C. 2. C. quando licet utrovisq; sine judic.*
Patria quoque pluris facienda quam unius hominis insana libido. Hinc
& Religioni erga DEUM proximè conjungitur Amor ac obedientia
erga Patriam.

25. Nunc ad Modos, quibus crimen hoc committitur, acceda-
mus, qui vel in facto ipso, vel conatu consistunt. Factum etiam sub se
compre-

comprehendit non factum, seu omissionem ejus, quod fieri debebat, l. 2. §. 1. de V. O. l. 199. de V. S. Facti varia sunt species, differuntque, quatenus vel Perduellionem, vel simplex Majestatis crimen sapiunt, de quibus supra dictum, possuntque varia exempla videri in legibus ff. C. C. de sub hoc titulo postius. Add. Bocer. d. tr. de crim. laesa majest. c. 2. Decian. lib. 7. c. 7. & multis sequentibus, ubi copiosè recensentur & explicantur, quò lectorem brevitatis habita ratione remittimus.

26. Non facta sunt, si quis v. g. auxilio suo exercitui populi Romani non subvenit l. 2. l. 3. ff. b. t. Si moderator provinciae, hoc scelerè cognito, laesam Majestatem non vindicaverit l. 1. vers. nam post. C. de privas. carcer. aut si is successorì non cedit, vel ei exercitum non tradit l. 2. h. t. Non caret autem controversia, an & ille perduellionis vel quali perduellionis crimen committat, qui tractatum, conspirationem, seu rebellionem contra suam Principem & Republicam institui scit, & tamen non revelat? Nos Bartoli id affirmantis sententiam ad l. 6. n. 3. de lege Pomp. de parric. quem præter plures alios sequuntur Gomez. var. resolut. 3. c. 2. n. 8. Decian. d. trakt. lib. 7. c. 34. n. 15. Favin. libr. 1. de indic. & tort. tit. 1. quest. 71. num. 69. Mynsing. 5. observ. 40. velut communiorè amplectimur, ducti textu expresse in l. qui quis, §. 6. ibi, consciu. C. h. t. Semper enim scientia non revelata poena digna est, si delictum revelandum tendit in personam ejus, cujus potestati suppositus est ille, qui conscius fuit delicti perpetrandi l. 1. §. 18. junct. §. 26. & seqq. de S. C. Silan. l. 6. de l. Pomp. de parricid. Facit. l. 50. de R. I. Ubi Paulus Ictus dicit carere culpa eum, qui scit, sed prohibere non potest: Unde à contrariò sensu, qui scit & prohibere potest, culpa vacuus non est. Bocerus d. tr. c. 2. num. 46.

27. Quæ tamen sententia rectè in eo limitatur, qui non tantùm scit, sed & probare valet, cùm aliàs accusator rei hujus criminis subiciatur tormentis, si aliis manifestis argumentis accusationem suam probare non possit l. 3. l. 4. C. h. t. l. 16. C. de question. l. 8. C. de calumniat. Gomez. d. tom. 3. c. 2. num. 8. 2. in Sacerdote, qui audivit in confessione machinationem adversus Principem, & crimen hoc non revelavit, præsertim si confitentem machinationis suæ paniteat, & absolutionem fuerit meritus. Sicut enim DEUS homini confitenti legit peccatum interiùs, ita & sacerdos exteriùs celare debet c. sacerdos, de panitent

pedicando. distict. 6. Gast. 1. observat. 100. n. 8. Menoch. de Art. Q. cas. 412.
vid. & Bachov. ad vol. 2. Tit. distat. 32. rh. 1. lit. F.

28. Solo etiam Conatu hoc crimen committitur, etiamsi nolu-
lus fueris secutus effectus, per tex. expressum in *l. qui quis r. pr. ibi, eadem
enim severitate C. h. t. idem* repetitum in aurea bulla *c. 24. ibi, das
auff solchen fall der wille mit harrigkeit gleich der Thae selbst en ernstlich
zustraffen*. Licet enim alias in criminibus etiam atrocibus aliis, nun-
quam tam graviter puniatur conatus sine effectu, in hoc tamen crimine
propter summam sui atrocitatem propositum seu voluntas poenae est
obnoxia, non tamen nuda, & quae interioribus animi fibris adhuc in-
clusa, sed ad actum aliquem exteriorem est progressa, ut non dubium
cogitati sceleris sed manifestum faciat indicium. Quae severitas de
crimine perduellionis in dictis textibus expressa ad simplex Majestatis
crimen nullo modo trahenda vel extendenda.

29. Non solum autem, qui ipse facit, aut conaturaliquid con-
tra salutem securitatemq. Imperatoris aut imperij, sed etiam qui dolo
malo tale quid fieri curat, consilium operum praestat, de hoc crimine
tenetur *l. 1. §. 1. ibi, cuius opera dolo malo: item, cuiusve opera, consilio,
dolo malo, consilium initum erit, item ibi, feceritve dolo malo, quo hostes
populi Romani &c. vid. §. 4. eod.* Unde & ratum habens factum no-
mine suo gestum tanto magis huic crimini obstringitur, *c. felicis, de par-
nis in 6.* Nec ille, qui receptat, ab eo excusatur *l. 1. de receptor.*
Quod tamen in filio, uxore, affine arctiore affinitatis gradu conjuncto,
patrem, affinem receptantibus DD. limitant, modo non animo hosti-
li, ut complices criminis, sed pietate & misericordia ducti receptaverint.
Decian. d. tr. lib. 7. c. 34. num. 9. & seqq. Non tenetur etiam receptans,
si vel vi vel metu, qui in constantem virum cadere potest, vel etiam Igno-
rans receptasset *glos. & Bart. in l. 1. de receptoribus.*

30. Caeterum an verbis quoq. contumeliosis seu maledictis cri-
men hoc Majestatis perpetretur, non levis est dubitatio. Et negari qui-
dem non potest, jure quondam civili maledicentiam in principes ad
crimen laesae Majestatis spectasse, utpote cum *Jul. Paulus §. sentent. 29.
sub tit. ad L. Jul. Majest. recensitis casibus, quib. quis crimen hoc incurrit,
subdat haec verba: quod crimen non solum factu, sed & impii verbu maxi-
me exacerbatu, quae verba Modestinum in l. 7. §. ult. h. t. scripsisse, sed*

Tribus

Tribonianum, cum sciret aliam Codici insertam esse legem, in mutasse, Cuius in comment. suis ibid. censet, quod etiam verisimile existimat Tiber. Decian. d. 27. lib. 7. c. 30. n. 30. Verum hodie sub crimine maiestatis vero non comprehenditur, sed pro crimine ab eo diverso reputatur. Quam diversitatem non solum diversi Codicis tituli, quorum prior, Si quis imperatori maledixerit, posterior, qui sequitur, Ad L. Juliam Maiestatis inscribitur, sed & ipsa sanctio l. 1. Cod. si quis imperatori maledixerit, satis, ut in discursu, si opus fuerit, ostendetur, probat. Nec enim lubricum linguæ ad poenam facile trahendum esse boni Imperatores Tyrannos, Tiberium, puta, Caligulam, Neronem securi rectius censuerunt, monente Modestino in d. l. 7. s. 3. h. t. Aliud tamen de vocibus seditiosis & turbulentis clamoribus, quibus ad arma populus concitatur & principis ac Reipublicæ salus periculo involvitur, est dicendum l. 2. in fin. h. t.

31. Consideratis modis, quibus crimen hoc committitur, iam Poenam inspiciamus, quæ coercetur. Hæc ob perduellionem est ultimum supplicium. Variavit quidem hæc poena, & diversimodè de reis hujus criminis est sumpta. Apud Romanos enim, de quibus potissimum nobis sermo esse debet, modò saxo Tarpeio perduelles hujusmodi præcipites dati, ut, M. Manlius Liv. lib. 6. cap. 20. modò cruci in campo Martio erectæ affixi, Cicer. pro Rabir. modò quadrigis distracti, ut Metius Suffetius Livius lib. 1. modò laqueo suffocati, ut Catilinarij, Flor. l. 4. c. 1. modò obruncati, ut Sp. Melius Liv. l. 4. c. 15. Antiquissimum verò in perduelles supplicium fuit illud, quo dicebantur puniri more majorum, de quo Liv. lib. 1. c. 26. ubi dicitur lex horrendi carminis, quò dicebatur licitori, ut caput rei obnuberet, infelici arbori suspenderet, virgis ad necem cæderet, verberaret. vid. Sveton. in Neron. c. 49.

32. Jure Justinian. & ex l. Jul. Poena perduellis poena est gladij §. 3. Inst. de publ. judic. l. 3. pr. h. t. l. 5. Cod. eod. quæ quodvis ultimum supplicium exprimitur arg. l. 3. de jur. d. ubi per jus gladij jus necis significatur. Hodiernis moribus, ad exemplum supplicij Suffetij, solent rei hujus criminis in quatuor scindi partes, quæ in locis eminentioribus illius territorij, ubi deliquerunt, in terrorem aliorum suspenduntur Clarus s. sentent. §. lesa Maiest. crimen. n. 8. Damboud. prax. rev. crim. c. 62. n. 6. Quod genus supplicij satis probatum apparet Ordination. crim. Carol.

Art. 124. ubi de poena proditorum disponitur, quibus perduelles ad-
huc purat sceleriores Boer. d. tr. c. 3. n. 14.

33. Præter amissionem vitæ, perduelles etiam bonis suis priva-
tur, eaq; fisco applicantur, l. ult. b. s. l. s. in fin. pr. & l. 6. l. 7. & ult. Cod.
eod. l. 1. Cod. de petis. bon. sublati. Licet enim novo jure damnatorum
bona fisco non cedant, in reis tamen perduellionis, quoad bonorum
confiscationem, jus vetus nominatim fuit approbatum & retentum,
Novel. 139. c. ult. in fin. Auth. bonadammnat. Cod. de bonis proscript.

34. Id verò quæritur, an omnia omnino bona, etiam feudalìa,
futura, & extra territorium condemnantis sita in hanc veniant confisca-
tionem. Et de feudalibus humanior est opinio, quod illa vel ad domi-
nium vel ad agnatos feudi successores transeant 2. Feud. 24. §. deniq;
& 2. Feud. 37. princ. Ordin. Cam. part. 2. tit. 9. §. 2. ver. vte auch die ee-
hen. Futura verò h. e. post contractum perduellionis crimen acquisi-
ta, æquè ac priora fisco vindicari aperte probatur l. 2. Cod. de bon. pro-
script. Boer. d. tr. c. 3. n. 46. Sita extra territorium condemnantis sunt
vel mobilia vel immobilia. Illa cum sequantur personam condem-
nati arg. l. mercatores, Cod. de commer. & mercator. etiam ad fiscum
spectant condemnantis; hæc non item, si sc. non solum jurisdictiones
sint separata, sed & fiscus effectu separatus l. 3. C. de bon. vacant.
Barr. in l. cunctos Populos n. 59. C. de sum. Trinit. jun. colleg. crim. disp. 10.
th. 83.

35. Nobilis etiam & à DD. variè agitata est quæstio ac con-
troverfia, An Confiscatio hæc bonorum perduellis ipso fiat jure à die
statim contracti sceleris, an vero demum condemnatione secuta. Nos
textus juris nostri diversimodè loquentes l. 15. pr. qui & à quibus man-
missi. l. 22. pr. de jur. fisci. l. 46. §. 6. eod. & l. 20. de accusationibus l. 31. §. 4.
dedonat. l. ult. C. h. r. conciliari posse arbitramur distinguendo, utrum
crimen hoc sit notorium, an minus. Priori casu confiscatio ipso jure
fit, nec sententia declaratoria opus erit, licet plerumq; solear interve-
nire, Decian d. tr. lib. 7. c. 40. n. 2. posteriori opus est omnino & disce-
ptatione causæ, & sententia condemnatoria. Quo casu cum adhuc
cum vivente disceptetur reo, dominium penes eum manet, sed aliena-
tiones quæcunq; considerato eventu condemnationis, censentur nullæ,
quod satis disertè traditur in l. 15. qui & à quibus manum. vid. Barbov. ad
volum. 2. Treut. disp. 32. th. 1. Lit. G.

36. Denique & memoria rei perduellionis damnatur d. S. i. in
de publ. iud. l. 6. §. ii. ff. de injus. rupt. Etsi enim regulariter crimen
mortalitate extinguitur l. 1. & 2. C. si reus vel accusat mort. l. 6. de publ.
iudiciu l. ult. h. 2. Contrarium tamen in hoc crimine obtinet, dum re-
us jam defunctus accusatur & condemnatur l. ult. h. s. l. 20. de accus. l. 7.
C. h. s. vel perpetua ignominia nota ipsi inuritur & infamia ad omnem
posteritatem transmittitur, vid. P. Theod. col. crim. disp. s. th. 6. lit. 6.
Hinc & civitates rebelles nonnunquam & aratum passæ & solo æqua-
tæ, uti de Carthagine testantur historia & J. C. in l. 21. quib. mod. usufr.
amit.

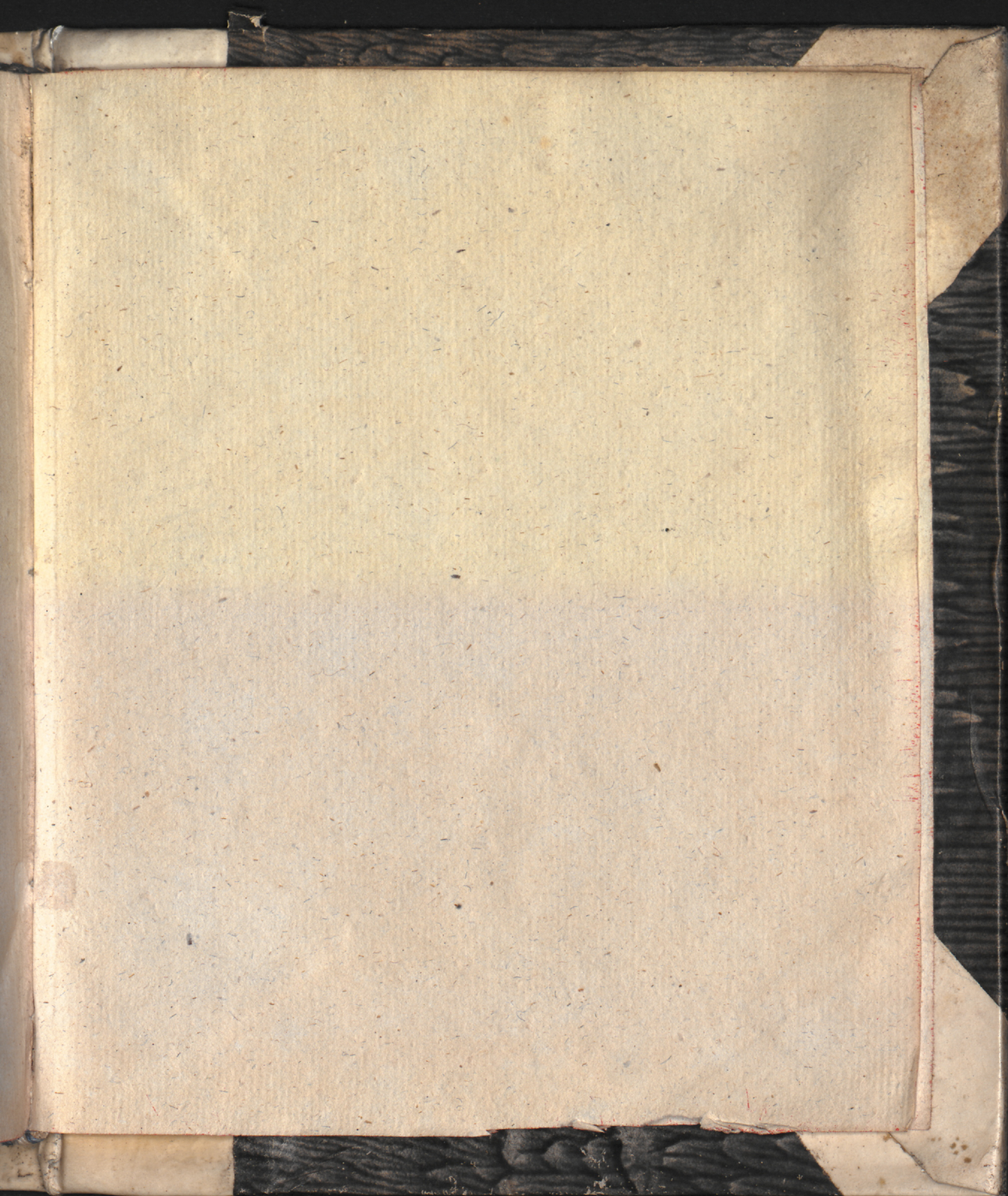
37. Nec solum ipsi rei hæcæ pœnas luunt, sed & ob atrocitatem
sceleris in filios animadvertitur, utpote qui, sive mater sive pater hoc sce-
lus admiserit, ab omni materna, avita, aliorumq; propinquorum heredi-
tate excluduntur, & perpetua infamia notantur d. h. s. C. h. s. Quæ pœ-
na utur videatur iusto durior, non desunt tamen rationes, quibus de-
fendi possit, quarum ea non est minima, quam afferunt Imperatores in
d. l. s. h. s. quod in illis paterni, hoc est hereditarij sceleris exempla
metuantur. vid. Forsner. Hypomnem. polit. c. 9. Hinc Albericus
Gentilius in d. l. s. ex Johanne Andrea refert, iuste vereri Principem
prodicionem & scelus eorum, quorum parentes sibi vel prædecessoribus
fuere hostes. Semper etiam præsumuntur liberi futuri ultores ac vin-
dices necis paternæ, & doloris ac vindictæ causâ contra principem aut
republicam varia molituri. Hinc apud Justinum lib. 21. c. 4. hæc red-
ditur ratio, cur Hannonis Carthaginensis ob perduellionem exquisitissi-
mo supplicio affecti filij cognatique omnes, etiam innoxij supplicio
traditi fuerint, ne, inquit, quisquam aut ad imitandum scelus, aut ad
ulciscendam mortem, ex tam nefaria domo superesset, vid. ad illum lo-
cum Matth. Berner. Parum etiam profuerit, si uno resecto capite plura
æu hydræ capita renascantur, uti ex Nicera lib. 2. refert. Bachov. de
disp. 32. th. 1. iii. K. Quò pertinet porro, ut charitas liberorum paren-
tes reipublicæ reddat amiciores, & ab hoc nefando crimine deterreat
arg. l. 9. §. ff. quod metus caus. Deniq; si in aliis interdum delictis
pœnarum in exemplum fit exasperatio, & à Regula quasi disceditur,
quanto magis in hoc delicti genere, quod infinita secum trahit mala, id
est admittendum? verè huc referri possit illud Taciti Annal. 14. c. 46.
Habet aliquid ex iniquo omne magnum exemplum, quod contra sin-
gulos utilitate publicâ penditur.

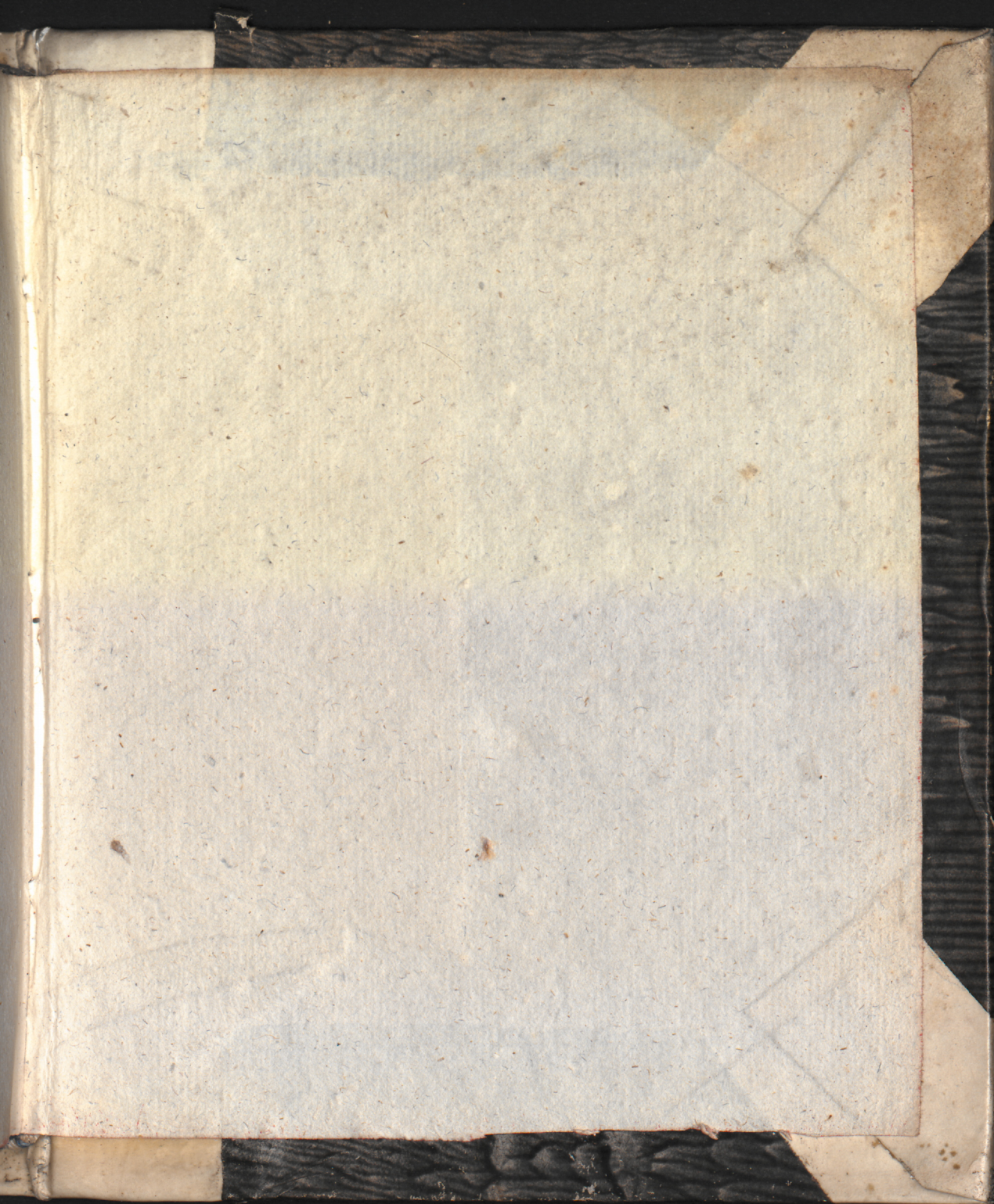
38. Per filios autem non solum intelliguntur post crimen commissum, sed & ante illud nati. Quod licet à *Cyno in d. l. s. C. h. t. Jul. Claro in d. §. lesa Majestas. crimen. n. 12. & aliis* negetur, affirmantibus tamen, quibus cum *Antonio Gomez som. 3. resol. c. 2. n. 16. Didac. Covarr. variar. resol. lib. 2. c. 8. n. 8. Menoch. lib. 5. præsumpt. 38. n. 16. & Dection. d. tract. lib. 7. c. 41. n. 8.* subscribimus. patrocinator *l. s. filij C. h. t.* dum de filiis generaliter & sine ullâ distinctione loquitur; & quidem de filiis ejus, qui hoc crimen commisit, quos ante natos fuisse oportet; alias non haberet. Apertum etiam est, rationes ante allatas, ob quas prædictâ penâ infamiae & exclusionis ab omni hereditate & successione filij tenentur, æquè militare in filiis ante, ac post delictum natis. Omnes enim perversæ & improbæ indolis paternæ jure sanguinis, quod inter illos est commune, participes & sic hereditarij criminis successores fore creduntur. Ad Nepotes tamen dispositio hæc pœnalis non extenditur, *Bar. in l. liberorum 220. n. 6. de V. S. & in l. 20. ad L. Jul. de adult.* Loquitur enim saltem de filiis, quorum propriâ appellatione Nepotes non continentur. *§. ult. Inst. qui testam. sur. dar. post. l. 6. de testam. sur.*

39. Quæ de pœna perduellium dicta, intelligenda etiam de reis quasi perduellionis, præterquam quod horum memoria non damnatur, quia *in d. l. §. C. h. t.* ubi de quasi perduellionis crimine agitur, nihil de eo expressum, odiosa vero minime sunt extendenda *arg. l. 19. in fin. de lib. & posth. c. odia 15. de R. I. in 6. c. in panis 49. eod. Si verò simplex majestatis crimen sit commissum, reus pro qualitate delicti modò pœna gladij seu ultimo supplicio *l. 3. pr. b. t. l. 7. de re militar. modò deportatione aut relegatione cum infamia afficitur l. 40. junct. l. 24. ff. de pœnis. Boer. d. tr. §. 3. n. 100.**

40. Agendum nunc porro in calce jam esset de publico hujus criminis judicio & persecutione, quæ multa continet peculiaria & observatu non indigna; Verùm quia pagellarum spatium plura non admittit, illam partem omittimus, unicum id saltem adhuc quærentes, An de hoc Majestatis, ac præsertim perduellionis crimine permilla sit Transactio? Id quod contra *Cuiacium 6. Observat. 11. rectius negatur, per ea quæ habet Delrio in reper. l. transigere 18. C. de transact. n. 48.*

SOLI DEO GLORIA.

uerela Testamenti inofficiosi, sed si hæredes
minima etiam parte, cessante querela Testame
ciosi, ad supplendum id, quod legitimæ dees
possunt ex *L. omnimodo 30. pr. C. de Testam. inoffi*
dum tamen hic erit jus vetus a jure novo: jure v
tota legitima liberis esset relicta, querela inoffici
menti non cessabat, de minimo enim eo jure
Prætor; at jure novo, ut cesset hæc querela,
quantacunque etiam minima pars hæreditatis
relicta, sic enim, uti antea dixi, agere potest actio
toria ad supplementum legitimæ §. 3. *L. de inoffi*
ibique Vinn. *in Comment. n. 1. Et Dres. commun. add*
Diff. 9. tb. 38. Ubi notari meretur statutum Lube
cautum; ut si quis proximis cognatis 8. solidos
rios reliquerit, quæ summa certe satis minima
at Testamentum; v. *jus Lubecens. lib. 1. tit. 9. art.*
Comment ad jus Lubecens. L. 2. tit. 1. art. 12. n. 7.

§. 10. Non tantum autem per querela
ciosi Testamenti evertitur Testamentum, sed
rerumpitur per agnationem posthumi, modo
(1) non monstruosus. *leg. 3. C. De post. hæred. in*
vividus; ubi tamen non requiritur, ut per longum
vixerit, sed sufficit si per minimum v. g. mome
tempus vixerit, adeo, ut si vel spiritum tantum
lico inter manus obstetricum decedat, ruptum
intelligatur Testamentum. *Stryk. ad §. 1. I. Qui*
stam. infirm. Philipp. us. pract. instit. L. 2. Ecl. 73. n. 9.

§. 11. Sed quia §. 9. mentionem feci leg
beris necessario relinquendæ, ulterius hic not
non sufficere legitimam liberis esse relictam, se
ut ea relinquatur libera & sine onere, quid enim
conditione casuali hæres scriptus fuerit? pro

mpitur
est am.
iamf.
St. stat.
cedat.

ius sub
illa com.
e. inst.
test.